ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА И ЗЕМЕДЕЛИЕ „АЛЕКСАНДЪР СТАМБОЛИЙСКИ“,
гр. Лозница, общ. Лозница, обл. Разград ул. Дружба № 31
тел.: 0878 684 356, e-mail: info-1701702@edu.mon.bg, **www.pgpowmz.com**

Утвърдил:.....
Директор на ПГ по ВМЗ
"Ал. Стамболийски" гр.Лозница
/Ниязи Ниязиев/

ПЛАН

ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ВЕЙПИНГ И УПОТРЕБАТА НА НАРКОТИЧНИ ВЕЩЕСТВА

НА ПГ по ВМЗ "АЛЕКСАНДЪР СТАМБОЛИЙСКИ"

ГРАД ЛОЗНИЦА
ОБЩИНА ЛОЗНИЦА
ОБЛАСТ РАЗГРАД

2025/2026 год.

I. УВОД

1.Проблемна ситуация

Нарастването броя на учениците, отглеждани и възпитавани в рискова семейна среда, нарастването на ученици с експериментална употреба на вейпове, наркотици или проблемна употреба на алкохол, увеличават риска от поява на дезадаптивно поведение. Това налага ранна превантивна работа с учениците и техните семейства, с цел повишаване на информираността, индивидуалните познания и умения за налагане на здравословен начин на живот, въздействие върху фамилната система за предотвратяване появата на дезадаптивното поведение на учениците в училище, на улицата с връстници, в дома, в сферата на превенции е свързана с въздействието върху нуждите за употреба на вейпове, алкохол или психоактивни вещества.

II. ЦЕЛИ

1. **Основна цел:** Създаване на училищна среда, която активно насърчава здравословен начин на живот и предпазва учениците от рисковете, свързани с вейпинга и употребата на наркотични вещества.
2. **Конкретни цели:**
   - Повишаване на информираността на учениците относно вредите от вейпинга и наркотичните вещества.
   - Развиване на умения за вземане на информирани решения и устойчивост на натиск от връстници.
   - Насърчаване на позитивни социални норми и здравословни алтернативи.
   - Ранно идентифициране и подкрепа на ученици, изложени на риск или проявяващи проблемно поведение.
   - Укрепване на сътрудничеството между училище, родители и общност.

3. Целева група:

а) ученици – VIII – XII клас;

б)педагогически и непедагогически персонал

в) семейства на учениците;

4. Участници:

а) класни ръководители;

б) психолог;

в) педагогически съветник;

г) лектори-лекари, обществени съветници, МВР, НПО и др.;

III. ОСНОВНИ ДЕЙНОСТИ:

1. **Провеждане на анкети**
   Цели се изясняване на тежестта на проблема с употребата на вейпове, алкохол, тютюн и наркотични вещества; събиране на информация за проблемното поведение; физическо и психическо състояние на учениците; социалното положение; индивидуални и фамилни ресурси за справяне с проблемната ситуация; причини за търсене на помощ;
2. **Работа с педагогически специалисти** – обучение на психолог; педагогически съветник; класни ръководители, учители, възпитатели и други специалисти;
3. **Работа с родители – цели се:**
   а) информиране на родителите по време на родителски срещи или в лични разговори за избраните типове превенции, за резултатите от проведените анкети, за набелязаните дейности, за изграждане на ясна ценностна система със строги правила, която дава пример за подражание и се търси „обратна връзка“;

б) подготвяне и предоставяне на информация за типовете превенции и подходите към тях – писмена и устна информация на родителски срещи; училищен сайт;
в) подготвяне и предоставяне на информация за различните ПАВ, въздействието им върху човешкия организъм и действия при констатиране на употребата им- писмена и устна информация на родителски срещи; училищен сайт;
г) подготвяне и предоставяне на информация за употребата на вейпове, на алкохол, тютюн, въздействието им върху човешкия организъм и действия при констатиране на прекомерна употреба - писмена и устна информация на родителски срещи; училищен сайт;
д) съвети, разговори и подкрепа на родители със зависимости; в криза - разделени родители, процес на развод, упражняване на насилие от страна на родител; с отсъстващ родител, поради естеството на работа (работа в чужбина и др.); при смърт на единия родител/значим близък на ученика; при осиновено дете; родител сам отглеждащ детето ;

4. Работа с учениците:
а) основните типове превенции, на които се основава работата през учебната година са:
- **универсална** – посланията и мероприятията са насочени към всички и целят предотвратяване употребата на вейпове, алкохол, тютюн и ПАВ;
- **селективна** – застрашени с отпадане от училище, етнически групи, проблемни семейства със специфична история; ниска академична успеваемост; местоживеене (квартали с висока употреба на вейпове и ПАВ или социално неравностойни);
- **по индикация** – търсят се ранни признаци за повишен риск (спадаща успеваемост, забелязана консумация на алкохол, ПАВ, отчуждаване от близки, приятели, връстници, поведенчески нарушения и др.);
б) подходи и дейности за справяне с проблемите – основен акцент е работата с ученици с емоционални и поведенчески проблеми, както и укрепване на семейството при родители от уязвими групи или в риск;
Подбор на подходи за работа в училище:

- **Информиране** – представяне на необходимата информация (брошури, табла, училищен сайт, беседи, разговори) за вейпове, видове ПАВ; негативно въздействие на алкохола, наркотичните вещества и тютюна върху организма на младия човек;
- **Предлагане на алтернативни занимания за структуриране на свободното време** – арт-ателие, спортни занимания, туризъм и др.
- **Тактика на сплашване/лична застрашеност** – цели се чрез послания с научни факти да отклоним застрашените ученици от употреба или да ги убедим, че не са „недосегаеми“ и при тях могат да настъпят вредните последствия.
- **Подобряване на социалните умения** – посредничество пред институции за решаване на разнородни социални проблеми; усъвършенстване на амбициозност; комуникационни умения; справяне със социалния натиск и др.;
- **Предотвратяване на девиантно поведение на ранен етап** – агресивно поведение, емоционално реагиране, отчуждение, апатия, срамежливост, конфликти при общуването с връстници и възрастни са

присъщи признаци за бъдещи поведенчески проблеми и ранната им превенция и промяната на поведението към по-социално приемливо е превенция на употребата на вейп-електронно наргиле, ПАВ и тютюн.

- **Контролиране и справяне с емоциите –** целим повишаване на устойчивостта на стрес, на връхлитащите емоционални проблеми (потиснатите чувства на страх, агресия, вина и тревога, настъпили в резултат на фрустрацията в тесния семеен кръг).

5. **Дейности в училище за превенция на вейпинга и употребата на наркотични вещества сред учениците**

Дейност	**Организира се от**	**Предназначение**	**Период за изпълнение**	**Очаквани резултати**
Провеждане на анкета с учениците	ПГ по ВМЗ „Александър Стамболийски“	Учениците	ноември-декември 2025 г.	Обобщени данни от анкетата и определяне на нагласите на учениците
Провеждане на родителска среща	ПГ по ВМЗ „Александър Стамболийски“	Родители	ноември-декември 2025 г.	Запознаваме родители със зависимостта от вейповете и вредата от тях
Провеждане на вътрешно-квалификационна дейност на тема „Вейповете и тяхното въздействие върху тинейджърите“	ПГ по ВМЗ „Александър Стамболийски“	Педагогически специалисти и непедагогически персонал	ноември-декември 2025 г.	Запознаване на персонала със зависимостта от вейповете и вредата от тях

IV. ОЦЕНКА И МОНИТОРИНГ

- Редовно събиране на данни за информираността и нагласите на учениците чрез анонимни анкети.
- Наблюдение на поведението на учениците и броя на регистрираните случаи на нарушения.
- Обратна връзка от ученици, учители и родители относно ефективността на дейностите.
- Анализ на резултатите и адаптиране на плана при необходимост.
- Годишен доклад за изпълнението на плана.

V. РЕСУРСИ

- Човешки ресурси: училищен психолог, педагогически съветник, класни ръководители, учители, медицински специалист (ако има), външни експерти.
- Материални ресурси: информационни материали, мултимедийни средства, помещения за провеждане на дейности.
- Финансови ресурси: училищен бюджет, проекти и програми за превенция.

VI. ВРЕМЕВИ РАМКИ

- Планът е дългосрочен и се изпълнява през цялата учебна година.
- Конкретните дейности имат свои специфични времеви рамки.
- Редовно преглеждане и актуализиране на плана (поне веднъж годишно).

Настоящия План е приет на заседание на ПС с Протокол № 14 от 09.09.2025 г. и утвърден със заповед № РД 15-547 от 12.09.2025 г.

1. Анализ на състоянието в Република България – наблюдава се засилено разпространение и употреба на вейпове (за пушене на течност) с опасни вещества наркотични и упойващи субстанции сред подрастващите, в резултат на което в училище се наблюдава изоставане на превенцията на учениците за употреба на такива вещества. Това налага необходимостта от разпространение на информация сред учениците и родителите за съществуващата опасност за здравето на подрастващите.

ЦЕЛИ

3. **Основна цел:** Създаване на училищна среда, която активно насърчава здравословен начин на живот и предпазва учениците от рисковете, свързани с вейпинга и употребата на наркотични вещества.
4. **Конкретни цели:**
    - Повишаване на информираността на учениците относно вредите от вейпинга и наркотичните вещества.
    - Развиване на умения за вземане на информирани решения и устойчивост на натиск от връстници.
    - Насърчаване на позитивни социални норми и здравословни алтернативи.
    - Ранно идентифициране и подкрепа на ученици, изложени на риск или проявяващи проблемно поведение.
    - Укрепване на сътрудничеството между училище, родители и общност.

II. ЦЕЛЕВА ГРУПА

- Ученици от 8-ми до 12-ти клас
- Педагогически и непедагогически персонал
- Родители и настойници

III. ДЕЙНОСТИ

А. Образователни и информационни дейности за ученици:

1. **Интегриране в учебния процес:**
    - Включване на теми за вредите от вейпинга и наркотичните вещества в учебните предмети (биология, химия, здравно образование, гражданско образование и др.).
    - Провеждане на интерактивни уроци, дискусии, презентации и работа по проекти.
    - Използване на визуални материали, видеоклипове и други ресурси.
2. **Извънкласни дейности:**
    - Организиране на тематични лекции и беседи с експерти (лекари, психолози, представители на службите за борба с наркотиците).
    - Провеждане на работилници за развиване на умения за справяне със стреса, вземане на решения и устойчивост на натиск.

- Създаване на ученически клубове и инициативи, насърчаващи здравословен начин на живот и алтернативни занимания (спорт, изкуства, доброволчество).
- Организиране на кампании за повишаване на осведомеността в училище (плакати, брошури, събития).
- Провеждане на ролеви игри и симулации на ситуации, свързани с натиск от връстници.

Б. Дейности за педагогически и непедагогически персонал:

1. **Обучения и семинари:**
   - Провеждане на обучения за разпознаване на признаци на употреба на вейп и наркотични вещества.
   - Обучение за ефективни стратегии за превенция и интервенция.
   - Семинари за комуникационни умения с ученици по чувствителни теми.
   - Предоставяне на информация за налични ресурси и организации за подкрепа.
2. **Разработване и прилагане на училищни политики:**
   - Създаване на ясни правила и процедури относно вейпинга и употребата на наркотични вещества на територията на училището.
   - Определяне на последствия при нарушаване на правилата.
   - Разработване на протоколи за реакция при съмнение или установен случай на употреба.
   - Осигуряване на подкрепа за ученици, които се нуждаят от помощ.

В. Дейности, насочени към родителите:

1. **Информационни срещи и семинари:**
   - Организиране на родителски срещи с фокус върху превенцията на вейпинга и наркотичните вещества.
   - Предоставяне на информация за рисковете, признаците на употреба и начините за комуникация с децата.
   - Каняне на експерти за изнасяне на лекции и отговаряне на въпроси.
2. **Индивидуални консултации:**
   - Предоставяне на възможност за индивидуални консултации с училищния психолог или други специалисти.
3. **Включване в училищни инициативи:**
   - Насърчаване на участието на родителите в училищни кампании и дейности, свързани с превенцията.
   - Създаване на родителски комитети или работни групи по темата.

Г. Сътрудничество с общността:

1. **Партньорства:**
   - Сътрудничество с местни здравни служби, центрове за превенция и лечение на зависимости, неправителствени организации и полиция.
   - Участие в регионални и национални програми за превенция.
2. **Използване на външни ресурси:**
   - Привличане на експерти от общността за провеждане на лекции и работилници.

- Използване на информационни материали и ресурси, разработени от външни организации.

IV. ОЦЕНКА И МОНИТОРИНГ

- Редовно събиране на данни за информираността и нагласите на учениците чрез анонимни анкети.
- Наблюдение на поведението на учениците и броя на регистрираните случаи на нарушения.
- Обратна връзка от ученици, учители и родители относно ефективността на дейностите.
- Анализ на резултатите и адаптиране на плана при необходимост.
- Годишен доклад за изпълнението на плана.

V. РЕСУРСИ

- Човешки ресурси: училищен психолог, педагогически съветник, класни ръководители, учители, медицински специалист (ако има), външни експерти.
- Материални ресурси: информационни материали, мултимедийни средства, помещения за провеждане на дейности.
- Финансови ресурси: училищен бюджет, проекти и програми за превенция.

VI. ВРЕМЕВИ РАМКИ

- Планът е дългосрочен и се изпълнява през цялата учебна година.
- Конкретните дейности имат свои специфични времеви рамки.
- Редовно преглеждане и актуализиране на плана (поне веднъж годишно).

Този план е отправна точка. Важно е да го адаптирате към специфичните нужди на вашето училище, да включите активно учениците, учителите и родителите в неговото изпълнение и да осигурите устойчивост на предприетите мерки. Успех!